

The European Law Students' Association

LATVIA

TIESAS PROCESA IZSPĒLE

ADMINISTRATĪVAJĀS

TIESĪBĀS

2016

KĀZUSS

[1] 2011. gada sākumā Tāpavas novada teritorijā SIA “Labības apvienība” (turpmāk – SIA) atvēra visā reģionā lielāko labības elevatoru. Lai arī elevators atradās ekonomiski izdevīgā vietā (netālu no Tāpavas pilsētas apvedceļa un dzelzceļa stacijas) un solīja milzīgu graudu apgrozījumu, uz to veda sen izbūvēta pašvaldības iela ar dolomīta šķembu segumu – Nākotnes iela. Ražas novākšanas laikā – augustā - pa šo ceļu diendienā brauca vairāki desmiti traktori ar graudu pilnām piekabēm. Diemžēl ceļš bija tik šaurs, ka pa to izmainīties varēja tikai vienā vietā, un tādēļ uz ceļa veidojās lieli sastrēgumi. Lai arī pašvaldība ceļu uzturēja atbilstoši normatīvajiem aktiem, traktoru radītie ceļa putekļi apstākļus elevatora teritorijā bieži padarīja neciešamus. Sevišķi neapmierināti bija tuvējo māju iedzīvotāji un dažu remontdarbnieku darbinieki, jo Nākotnes iela bija tiem vienīgā piekļuves iespēja mājām un darba vietām. Kad labības elevators sekmīgi bija darbojies jau otro gadu, SIA 2013. gada jūnijā nosūtīja Tāpavas novada domei vēstuli, lūdzot apsvērt iespēju rekonstruēt Nākotnes ielu, to paplašinot un uzklājot asfalta segumu. Pašvaldības dome 2013. gada jūlijā atbildēja, ka pašvaldības budžetā tuvāko gadu laikā finansējums tik apjomīgiem būvdarbiem nav paredzēts. 2013. gada augustā laiks bija sauss un karsts, raža lieliska un traktoru Nākotnes ielā tik daudz, ka ielas putekļu mākoņi gandrīz baltas padarīja zaļā krāsā nokrāsotās daudzdzīvokļu mājas, kas atradās tikai 200 metru attālumā no Nākotnes ielas. Pašvaldība 2013. gada septembrī saņēma vēstuli no 344 Tāpavas iedzīvotājiem, kuri arī pieprasīja Nākotnes ielas asfaltēšanu.

[2] 2013. gada oktobra sākumā Tāpavas novada domes priekšsēdētājs uzaicināja SIA valdi uz neoficiālām sarunām. Sarunu laikā domes priekšsēdētājs sirsnīgi pateicās SIA valdei par nozīmīgo ieguldījumu novada saimnieciskās rosības atjaunošanā, un atzina, ka Nākotnes ielas rekonstrukcija ir ļoti nepieciešama. Diemžēl pašvaldības finanšu resursi tik liela projekta īstenošanā ir nepietiekami. Taču Nākotnes ielas rekonstrukciju varētu pabeigt līdz 2014. gada ražas sezonai, ja vien SIA būtu gatava veikt dažus ziedojumus pašvaldības budžetā, kas segtu Nākotnes ielas rekonstrukcijas izmaksas.

[3] 2014. gada 24. februārī SIA un Tāpavas novada pašvaldība noslēdza ziedojuma līgumu, kurā bija šādi punkti:

“[.]”

2. Lai nodrošinātu sekmīgu Tāpavas novada attīstību un uzlabotu dzīves kvalitāti Nākotnes ielas apkaimē, SIA apņemas brīvprātīgi Tāpavas novada pašvaldībai ziedot Nākotnes ielas rekonstrukcijai nepieciešamos 212 000 euro.

3. Ziedojumi veicami šādā apmērā un termiņos:

3.1. 40 000 euro – līdz 2014. gada 1. martam;

3.2. 80 000 euro – līdz 2015. gada 1. februārim;

3.3. 92 000 euro – līdz 2016. gada 1. februārim.

4. Pašvaldība apņemas Nākotnes ielas rekonstrukcijas darbus paveikt līdz 2014. gada 31. jūlijam.

5. Par šā līguma 3. punktā minēto summu apmaksas kavējumu SIA maksā pašvaldībai līgumsodu 10 % no nesamaksātās summas mēnesī. [.]”

[4] Pārējie līguma noteikumi bija ierastās norādes par līguma pusēm un to rekvizīti. Līgumā bija arī noteikts, ka strīdi, kas no tā izriet, ir risināmi Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

[5] SIA veica līguma 3.1. punktā minēto maksājumu laicīgi, un pašvaldība, piesaistot trūkstošos līdzekļus no budžeta pozīcijas “Izdevumi neparedzētiem gadījumiem”, pabeidza Nākotnes ielas rekonstrukciju līgumā noteiktajā termiņā.

[6] Lai arī 2014. gadā elevators radīja lielus ienākumus, tik daudz brīvu apgrozāmo līdzekļu, lai norēķinātos ar pašvaldību SIA nebija. Tādēļ SIA spēja veikt līguma 3.2. punktā minēto maksājumu, tikai bankā ņemot kredītu (tāpat SIA bija spiesta rīkoties arī, lai samaksātu pirmo maksājumu). Taču 2015. gadā SIA parādi (tostarp vēl nesamaksātais kredīts par elevatora būvniecību) bija tik lieli, ka SIA nespēja veikt līguma 3.3. punktā paredzēto maksājumu, un laikus – 2015. gada 8. oktobrī - par to rakstveidā informēja pašvaldības domi. Vēstulē SIA norādīja, ka centīsies veikt samaksu, tiklīdz SIA finansiālā situācija būs tik labvēlīga, lai veiktu atlikušo ziedojumu.

[7] Sašutusi par šādu SIA paziņojumu, pašvaldības dome 2015. gada 11. novembrī nosūtīja SIA vēstuli, atgādinot ka līgumi ir jāpilda, un ka līgumā paredzētais ziedojums jau ir iekļauts ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem apstiprinātajā pašvaldības 2016. gada budžeta ienākumu sadaļā. Neraugoties uz šo vēstuli, SIA līguma 3.3. punktā minēto maksājumu neveica.

[8] 2016. gada 10. augustā Tāpavas novada pašvaldība iesniedza administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par publisko tiesību līguma – 2014. gada 24. februāra ziedojuma līguma – izpildi un līgumsoda piedziņu. Pieteikumā tiesai bija norādīts, ka līgums ir cieši saistīts ar pašvaldības autonomās funkcijas – ielu un ceļu uzturēšanu – izpildi, tādēļ tā priekšmets esot publisko tiesību jomā. Līgums tika slēgts tikai tādēļ, lai uzlabotu SIA labības elevatora darbību, un bez SIA līdzmaksājuma pašvaldība Nākotnes ielas rekonstrukciju vispār nebūtu veikusi. Līgums nav izpildīts, tādēļ pašvaldībai ir prasījuma tiesības par līguma 3.3. punktā minētās summas un attiecīga līgumsoda samaksu.

[9] 2016. gada 22. augustā administratīvās rajona tiesas tiesnesis pieņēma lēmumu ierosināt administratīvo lietu. SIA paskaidrojums tiesai norādīja, ka pašvaldības prasījumam nav tiesiska pamata. Pirmkārt, līgums ir civiltiesisks, jo atbilst visām Civillikumā minētajām dāvinājuma līguma pazīmēm, turklāt tas neatbilst nevienam no Valsts pārvaldes iekārtas likumā minētajiem publisko tiesību līgumiem. Otrkārt, ziedojumu līgumā minētie maksājumi bija paredzēti kā brīvprātīgi, kā SIA palīdzība pašvaldības funkciju izpildē. SIA šos maksājumus vairs nevar veikt, tādēļ arī atsakās no šo maksājumu veikšanas. Pašvaldībai nebūs nekāds labums no tā, ja SIA, izpildot pašvaldības prasību, izputēs. Treškārt, Nākotnes ielu izmanto ne tikai SIA, bet arī citas personas, tādēļ nav pamatoti pārmetumi, ka Nākotnes ielas rekonstrukcija ir notikusi tikai SIA dēļ. Paskaidrojumiem bija pievienots pretpieteikums, kurā lūgts, ja tiesa tomēr uzskatītu minēto līgumu par publisko tiesību līgumu, atzīt līgumu par spēkā neesošu, jo nav tiesību normas, kas pašvaldībai ļauj piedzīt brīvprātīgus ziedojumus, nemaz nerunājot par līgumsodu.